

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-03-67-T

Datum: 15. jul 2008.

Original: FRANCUSKI

PRED PRETRESNIM VEĆEM III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti, predsedavajući
sudija Frederik Harhoff
sudija Flavia Lattanzi

Sekretar: g. Hans Holthuis

Odluka od: 15. jula 2008.

TUŽILAC

protiv

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNI DOKUMENT

**ODLUKA PO ZAHTEVIMA OPTUŽENOG U VEZI SA KVALITETOM
SIMULTANOG PREVODA (PODNEŠCI br. 352, 354 I 366)**

Tužilaštvo:

gđa Christine Dahl
g. Daryl Mundis

Optuženi:

g. Vojislav Šešelj

I. UVOD

1. Pretresno veće III (u daljem tekstu: Veće) Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (u daljem tekstu: Međunarodni sud), rešava po tri zahteva Vojislava Šešelja (u daljem tekstu: optuženi) u vezi sa kvalitetom simultanog prevoda i odgovornošću sekretara Međunarodnog suda (u daljem tekstu: sekretar) za to.
2. Budući da su ta tri zahteva usko povezana, Veće će ih u ovoj odluci ispitati zajedno.

III. ISTORIJAT POSTUPKA

3. Dana 8. novembra 2007. Veće je saslušalo uvodnu reč optuženog u skladu sa pravilom 84 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (u daljem tekstu: Pravilnik).¹ Dana 5. decembra 2007. optuženi je podneo svoj prvi zahtev u kojem upućuje sekretara da, u transkriptu pretresa od 8. novembra 2007., ispravi navodne greške u simultanom prevodu sa srpskog jezika na engleski jezik (u daljem tekstu: Podnesak br. 352).² Optuženi je takođe od sekretara zatražio da preduzme "potrebne mere kojima će obezbediti kvalitetne prevodioce za rad u prevodilačkoj službi [...] da se ovakve greške odnosno pogrešno prevođenje ne bi ponovilo".³
4. Dana 7. decembra 2007. optuženi je podneo identičan zahtev u vezi sa navodnim greškama u simultanom prevodu sa srpskog jezika na francuski jezik (u daljem tekstu: Podnesak br. 354).⁴

¹ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-PT, Nalog o rasporedu, 18. septembar 2007.

² Prevod na engleski originala na BHS /Zahtev prof. dr Vojislava Šešelja da Pretresno veće III naloži sekretaru da ispravi pogrešan prevod sa srpskog jezika na engleski jezik u transkriptu suđenja od 8. novembra 2007. godine/ naslovljen "Motion of Professor Vojislav Šešelj for Trial Chamber III to Instruct the Registrar to Correct Misinterpretation from the Serbian Language into the English Language in the Transcript of the Trial Hearing of 8. November 2007", podnesen 5. decembra 2007. i zaveden 14. decembra 2007. (u daljem tekstu: Podnesak br. 352).

³ Podnesak br. 352, str. 17.

⁴ Prevod na engleski originala na BHS /Zahtev prof. dr Vojislava Šešelja da Pretresno veće III naloži sekretaru da ispravi pogrešan prevod sa srpskog jezika na francuski jezik u transkriptu suđenja od 8. novembra 2007. godine/ naslovljen "Motion of Professor Vojislav Šešelj for Trial Chamber III to Instruct the Registrar to Correct Misinterpretation from the Serbian language into the French Language in the Transcript of the Hearing

Prevod

5. Dana 4. januara 2008. optuženi je podneo zahtev u vezi sa manjkavostima simultanog prevoda na pretresu od 8. novembra 2007. (u daljem tekstu: Podnesak br. 366).⁵ Optuženi prilaže audio CD kako bi se moglo čuti neprimereno ponašanje simultanih prevodilaca tokom njegove uvodne reči istog dana. Optuženi tvrdi da je prevod na engleski ozbiljno promenio sadržaj njegove uvodne reči, ugrožavajući time njegovo pravo na pravičan postupak. Optuženi zbog toga traži da se pokrene postupak protiv sekretara i lica odgovornih za simultani prevod tokom uvodne reči 8. novembra 2007, i da se sekretara uputi da ubuduće obezbedi samo kvalitetne prevodioce u ovom predmetu.⁶

6. Dana 22. januara 2008. Sekretarijat Međunarodnog suda (u daljem tekstu: Sekretarijat) je podneo svoje primedbe na osnovu pravila 33 Pravilnika (u daljem tekstu: Primedbe).⁷ U tom podnesku Sekretarijat traži i) da se podnesci br. 352, 354 i 366 optuženog odbiju; ii) da Veće pozove optuženog da za sve buduće zahteve koristi postupak provere simultanog prevoda koji je trenutno na snazi; i iii) da se optuženi "upozori da ne iznosi neosnovane optužbe i uvredljive primedbe na račun službenika Organizacije Ujedinjenih nacija zaposlenih u Sekretarijatu", jer bi u protivnom Veće moglo da uputi Sekretarijat da ne zavodi podneske takvog sadržaja.⁸

III. MERODAVNO PRAVO

7. U skladu sa članom 20(1) Statuta Međunarodnog suda (u daljem tekstu: Statut) Veće mora osigurati da suđenje bude pravično i ekspeditivno, te da se postupak vodi u skladu s pravilima o postupku i dokazima.

of. 8. Novemeber 2007", podnesen 7. novembra 2007. i zaveden 17. januara 2008. (u daljem tekstu: Podnesak br. 354).

⁵ Prevod na engleski originala na BHS /Zahtev prof. dr Vojislava Šešelja da Pretresno veće III pokrene postupak za utvrđivanje odgovornosti sekretara Hansa Holthuisa i Prevodilačke službe sa suđenja od. 8. novembra 2007. godine/ naslovljen "Professor Vojislav Šešelj's Request for Trial Chamber III to Initiate Proceedings to Establish the Responsibility of Registrar Hans Holthuis and the Interpretation Service at the Hearing of 8. Novemeber 2007", podnesen 4. januara 2008. i zaveden 9. januara 2008. (u daljem tekstu: Podnesak br. 366).

⁶ Podnesak br. 366, str. 4.

⁷ Primedbe Sekretarijata podnesene na osnovu pravila 33(B) Pravilnika u vezi sa primedbama Vojislava Šešelja o usmenom prevodu, 22. januar 2008. (prevod na francuski od 24. januara 2008.) (u daljem tekstu: Primedbe).

⁸ *Id.*, par. 14.

8. Na osnovu pravila 17(1) Statuta, sekretar je odgovoran za administraciju i opsluživanje Međunarodnog suda. Pravilo 76 Pravilnika posebno propisuje sledeće:

"Pre nego što počne obavljati svoje dužnosti, usmeni ili pismeni prevodilac svečano izjavljuje da će to činiti verno, nezavisno, nepristrasno i uz puno poštovanje obaveze čuvanja tajne."

9. Obaveze usmenih i pisмениh prevodilaca predviđene su Etičkim kodeksom za usmene i pismene prevodioce, koji je Sekretarijat usvojio 5. marta 1999. (u daljem tekstu: Etički kodeks).⁹ Taj Prevodilački kodeks sadrži načelo da "[u]smeni i pismeni prevodioci u obavljanju svog posla moraju da deluju verno, nezavisno i nepristrasno i da u potpunosti poštuju obavezu čuvanja tajne".¹⁰ U kontekstu podnesaka br. 352, 354 i 366 koje je podneo optuženi, važno je ukazati na dve sledeće alineje u Prevodilačkom kodeksu:

Član 10 Tačnost

1. Vernost originalu i potpunost

- a) Formulacije koje su koristile osobe čije se reči usmeno ili pismeno prevode usmeni i pismeni prevodioci prenose što je moguće vernije originalu, s najvećom mogućom preciznošću i s potpunom neutralnošću.

[...]

- c) Usmeni i pismeni prevodioci prilikom prevođenja ne dozvoljavaju sebi nikakvo ulepšavanje, izostavljanje niti menjanje.

IV. DISKUSIJA

A. Provera navodnih grešaka u usmenom prevodu

1. Opšta zapažanja

⁹ Etički kodeks za usmene i pismene prevodioce angažovane od strane Međunarodnog suda, 5. mart 1999. (IT/144) (u daljem tekstu: Prevodilački kodeks)

¹⁰ Prevodilački kodeks, Uvod, par. 2.

10. Veće pre svega konstatuje primedbu Sekretarijata da simultani prevod u sudnici nije isto što i prevođenje pisмениh dokumenata i da "usmeni prevodioci, za razliku od pisмениh, rade s trenutnim porukama u realnom vremenu; sinteza i rezovi nisu samo legitimne tehnike usmenog prevođenja, nego su i neophodne".¹¹ Veće je potpuno svesno uticaja koji na kvalitet i preciznost usmenog prevoda imaju razgovetnost i brzina onoga što se izgovori, kao i to da li se prave pauze između pitanja i odgovora. Veće je u ovom predmetu više puta posebno upozorilo optuženog i svedoke koji govore na jeziku optuženog, da brzina izgovorenih pitanja i odgovora i njihovo preklapanje posao usmenih prevodilaca čine sasvim nemogućim.¹² Veće ističe da se time znatno smanjuju i kvalitet i pouzdanost transkripta. Zbog toga je od suštinskog značaja da optuženi smanji brzinu govora, da poštuje pauze između pitanja i odgovora svedoka koji se izražavaju na njegovom jeziku, te da i njih upozori da učine isto.

11. Što se tiče posebno Podneska br. 354, važno je konstatovati da na usmeni prevod na francuski utiče dvostruki nivo prevođenja, najpre sa BHS na engleski, a zatim s engleskog na francuski. Taj dvostruki nivo prevođenja uvećava poteškoće i rizik od mogućih grešaka, čega je Veće, čiji je francuski glavni radni jezik, potpuno svesno. Zbog toga se dešavalo da Veće, tokom pretresa, traži proveru simultanog prevoda, kako bi transkript na engleskom tačno odražavao kako reči izrečene direktno na francuskom, tako i one prevedene na francuski.¹³

12. U svetlu gorenavedenog, optuženom je, kao i Veću i tužiocu, na raspolaganju službeni postupak provere transkripta, kako bi ispravile bitne greške. Taj postupak se sastoji od toga da se popuni formular, preveden na BHS za potrebe ovog predmeta, i da se on uputi službi za usmeno i pisмено prevođenje Međunarodnog suda (u daljem tekstu: CLSS). Veće, dakle, nije uključeno u taj postupak provere, osim kada je obavešteno o ispravkama ili pojašnjenjima transkripta nakon preduzetih provera.

¹¹ Primedbe, par. 5.

¹² Vidi npr., pretres od 10. jula 2008., T(f) 9265-9266, 9276, 9292-9293, 9297-9298 (zatvorena sednica).

¹³ Vidi original na engleskom pod naslovom "Internal Memorandum-Verification of Accuracy of Transcript in Case No. IT-03-67-T, Hearing of 22. May 2008." /Interni memorandum - Provera tačnosti transkripta u predmetu br. IT-03-67-T, Pretres od 22. maja 2008./, 25. jun 2008.; original na engleskom pod naslovom "Internal Memorandum-Verification of Accuracy of Transcript in Case No. IT-03-67-T, Hearing of 17 June 2008." /Interni memorandum - Provera tačnosti transkripta u predmetu br. IT-03-67-T, Pretres od 17. juna 2008./, 4. juli 2008.

Prevod

13. Što se tiče uvredljivih reči i neosnovanih optužbi od strane optuženog, o kojima se govori u Primedbama, Veće ističe da je preduzelo određene mere od trenutka zavođenja Podnesaka br. 352, 354 i 366, posebno "Nalog o zaštiti integriteta postupka" donesen 18. juna 2008. u kojem je odlučilo da "ubuduće svaka reč za koju Veće oceni da predstavlja povredu integriteta postupka bude izbrisana iz transkripta i video-snimka pretresa".¹⁴

2. O konkretnim greškama koje navodi optuženi

14. U svojim podnescima br. 352 i 354 optuženi navodi niz grešaka u simultanom prevodu koje se sastoje bilo od toga da nedostaju rečenice ili reči, bilo da se reči dodaju, bilo da se radi o prostim greškama. Veće je pažljivo ispitalo navode optuženog u vezi s tim i konstatuje da bi neke od navedenih grešaka doista, ako se potvrde, mogle biti značajne:

- i. U Podnesku br. 352, primeri od 1 do 5, 9, 10, 14, 16, 25, 30 i 31; i
- ii. U Podnesku br. 354, primeri 9, 10, 12, 25, 34, 35, 36 i 41.

15. U Primedbama, Sekretarijat se obavezuje da će proveriti tačnost simultanog prevoda u primerima koji su navedeni u dotičnim podnescima i poslati, po potrebi, memorandum sa preciznijom ili ispravljenom verzijom prevoda. Takva provera još uvek nije obavljena.

3. Zaključak

16. Veće najpre želi da pozove optuženog da se ubuduće obrati CLSS-u u skladu sa službenom procedurom za proveru tačnosti simultanog prevoda. Sekretarijat će, ako bude potrebno, biti na raspolaganju da pomogne optuženom i njegovim saradnicima u korišćenju te procedure.

17. U svetlu naizgled značajnih grešaka i nepreciznosti koje su gore pomenute, Veće ipak zahteva da prevodilačka služba Međunarodnog suda što pre počne da proverava primere koje optuženi navodi u podnescima br. 352 i 354.

B. Ponašanje usmenih prevodilaca i odgovornost sekretara

¹⁴ Nalog o zaštiti integriteta postupka", 18. juni 2008, str. 2; vidi i usmenu odluku o zavođenju zahteva

18. Optuženi u Podnescima br. 352 i 354 tvrdi da navodne greške u usmenom prevođenju nisu slučajne nego namerne kako bi se dodatno otežala njegova situacija.¹⁵ Optuženi takođe konstatuje manjak profesionalizma i neznanje prevodilaca.¹⁶ Podnesku br. 366 optuženi prilaže audio CD kojim ukazuje na navodne intervencije, kao što su nakašljavanje, zviždanje i reč "Isuse" koju izgovara jedna osoba.¹⁷

19. Sekretarijat u svojim primedbama izražava revoltiranost uvredljivim rečima i neosnovanim optužbama koje je optuženi izrekao na račun prevodilaca u podnescima br. 352, 354 i 366. Da bi objasnilo buku koja se čuje na CD-u sa audio snimkom pretresa od 8. novembra 2007, Sekretarijat navodi da prevodioci često pribegavaju prekidu tona kako bi pročistili grlo ili da provere neki termin sa kolegom. Sekretarijat takođe pominje smene prevodilaca svakih 20 minuta.¹⁸ Sekretarijat zaključuje da "nema nikakvog osnova za tvrdnju optuženog da je prevodilac postupio na neprihvatljiv način ili da je bitno promenjen smisao onoga što je prof. dr Vojislav Šešelj rekao 8. novembra 2008. godine i [da] to nije učinjeno slučajno, već namerno".¹⁹

20. Veće je, nakon što je pažljivo saslušalo audio CD koji je dostavio optuženi, zaključilo da se ne može razabrati ništa osim buke u pozadini. U svakom slučaju, na audio snimku pretresa od 8. novembra 2007. Veće nije pronašlo pokazatelje neprofesionalnog ponašanja i, *a fortiori*, ponašanja koje namerno oštećuje optuženog. Stoga Veće odbacuje sve argumente optuženog u vezi s tim.

V. DISPOZITIV

21. Iz tih razloga, na osnovu pravila 54 Pravilnika, **DELIMIČNO ODOBRAVA** Zahtev i **NALAŽE**:

optuženog od 23. aprila 2008, poverljivo, 21. maj 2008.

¹⁵ Podnesak br. 352, str. 6, 13, 16-17; Podnesak br. 354, str. 3-4.

¹⁶ Podnesak br. 354, str. 5, 10, 12.

¹⁷ Podnesak br. 366, str. 2-4.

¹⁸ Primedbe, par. 12.

¹⁹ *Id.*, par. 13, gde se upućuje na Podnesak br. 366, str. 4.

Prevod

- i. da CLSS započne s proverom engleske i francuske verzije transkripta pretresa od 8. novembra 2007, ograničavajući se na primere koje je optuženi dao u podnescima br. 352 i 354 i da Veću, optuženom i tužiocu podnese izveštaj što je pre moguće; i
- ii. da se optuženi ubuduće obrati CLSS-u u skladu sa službenom procedurom za proveru tačnosti transkripata pretresa.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu se merodavnim smatra tekst na francuskom.

/potpis na originalu/
Jean Claude-Antonetti,
predsedavajući

Dana 15. jula 2008.
U Hagu (Holandija)

[pečat Međunarodnog suda]